

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1931.

Första kammaren.

Nr 8.

Lördagen den 31 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 2.30 e. m.

Herr statsrådet *Gyllenswärd* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 44, angående försäljning till Gävleborgs läns landsting av viss del av Hälsinge regementes förutvarande mötesplats Mohed;

nr 45, angående försäljning av den s. k. Getgärdan i Skinnarbyn i Bygdeå socken av Västerbottens län;

nr 46, angående försäljning av vissa delar av Vännäs mötesplats;

nr 48, angående postavgifter för tidningar m. m.;

nr 49, angående anslag till reseersättning till nämndemän; samt

nr 56, angående befrielse för Sollefteå tingslags väghållningsdistrikt från vissa förpliktelser beträffande gamla järnvägsbron över Ängermanälven vid Forsmo m. m.

Justerades protokollet för den 26 innevarande månad.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran första lagutskottets utlåtanden nr 1 och 2.

Vid förnyad föredragning av konstitutionsutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en mellan Sverige och Island undertecknad konvention angående fredligt avgörande av tvister, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 1, angående regleringen för budgetåret 1931/1932 av utgifterna under riksstatens första huvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna.

Punkten 1.

I enlighet med Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning hade utskottet i förevarande punkt hemställt, att riksdagen måtte, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkning av anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 150,000 kronor.

*Anslag
till Kungl.
Maj:ts hov-
hållning.*

Herr **Nerman**: Herr talman! »Det är väl ändå icke i full överensstämmelse med det allt mer tilltagande demokratiska åskådningssättet, att en hel krets av samhällsmedborgare skall behöva ägna hela sin tid åt onyttig hovtjänst, jag tillåter mig använda detta något djärva uttryck. Men det är orim-

*Anslag
till Kungl.
Maj:ts hov-
hållning.
(Forts.)*

ligt att tänka sig, att så mycken både manlig och kvinnlig kraft skall tagas bort från det produktiva och nyttiga arbetet och att dessa människor endast ha till uppgift att byta om kläder med vissa mellanrum på dygnet för att uppträda den ena timmen i den ena kostymen, den andra timmen i en annan kostym. Sett med min enkla syn på tingen måste det verka skadligt, att man sysselsätter folk med sådana onyttiga saker, och riksdagen är enligt min mening medansvarig i denna hushållning, som icke har något som helst gott föredöme för medborgarna. Även ur den synpunkten låter det försvara sig att borttaga hovet.»

I detta uttalande av en ärad tidigare ledamot av svenska riksdagen, herr Thorsson, som han fällde 1913, ber jag att till fullo få instämma.

I enlighet med arbetarrörelsens och även delvis den gamla liberalismens syn på denna fråga, dess rent republikanska ståndpunkt, ber jag, herr talman, att till propositionen och till denna punkt, till det hela principiellt, få i all korthet sätta i fråga behovet av ett anslag överhuvud. Jag ser därvid saken inte enbart ur ekonomisk synpunkt. En president i en så pass uppåtsträvande fjärdedels stormakt som Sverige skulle nog heller inte nöja sig med ett gage, motsvarande en andra klass filmskådespelerskas, men summan är dock tillräckligt stor, för att de ungefär 1,000 svenska medborgare av normaltyp, som sammanlagt få leva på lika mycket per år, ska dra vissa slutsatser, och landets mängder fattiga och arbetslösa likaså, detta till på köpet som pressen just i dag skärper denna motsättning och ger folk att tänka på, då det meddelas angående kungamaktens privatförmögenhet, att en betydande summa existerar, 9.6 miljoner, därav värdepapper i Sverige för c:a 6,440,000 kronor. Jag finner därför, att anslaget till första huvudtiteln icke är något trängande nödhjälpsanslag.

Jag vill inte heller här särskilt betona en svensk konungs konstitutionella makt. Jag är fullt på det klara med, att t. ex. presidenten i Förenta staterna har, även relativt, en betydligt större makt, en betydligt mer betänklig maktposition. Den svenska kungamakten står ju heller inte för ögonblicket i någon akut politisk motsättning till folket som t. ex. 1914. Den har i stället med den s. k. demokratis s. k. genombrott fått uppleva en popularitet av stora mått, spaltmått — jag återkommer strax till den saken — och tillfredsställelsen att kring sitt rådsbord och på sina hovfester se en nationell samling, däri även inbegripen den fordom principiellt republikanska socialdemokratin. Några parlamentariska utsikter att få bort detta anslag och första huvudtiteln finns alltså icke, allra helst som anslaget är rekommenderat av ett gripande enigt statsutskott.

Men jag kan inte neka mig att till sist belysa kungamakt och hovhållning i våra dagar ur en annan, tack vare vissa händelser just för dagen mycket aktuell synpunkt. Därvid vänder jag mig inte så mycket mot första statsmakten som fastmera mot dess roll som exploaterad — jag är inte nog initierad att säga medarbetare — hos den tredje statsmakten, den privatägda, i profit-syfte drivna tidskrifts- och tidningspressen, som driver ett högst osmakligt geschäft i de kungligas privatliv.

I mycket vida kretsar av Sveriges folk, och inte de minst utan snarast de mest kultiverade och kulturälskande — och jag antar, att man får räkna de ärade ledamöterna av denna kammare till dem under den officiella ytan — i vida kretsar känner man det som en skam, en skam som man tack vare presskapitalets makt står maktlös inför, detta rotande i de kungligas privatliv, vars främsta exponent är tidningen Veckojournalen. Namnet på den tidningen bör här i samband med frågan om hovhushållningen gå till protokollet. Och — ära den, som äras bör — som ärligt strävande god tvåa kommer Svensk Damtidning. Detta rotande i de kungligas privatliv har kommit så långt,

att man i ett av de senaste numren av Veckojournalen meddelar med stora rubriker utanpå: »Ny Bernadotteättling att vänta!» — utropstecken och djuptryck! Inför ett sådant fall av reporterpåpasslighet — och jag får säga, att perspektivet är hissnande — är det rena banala fromheten, att man i dagarna högljutt och för parterna säkert allt annat än behagligt ventilerar en ung prins' eventuella förlovning, en sak, som väl om något borde få vara vederbörande ungdomars privatsak. Påpasslighetspriset tillfaller här Stockholm Dagblad.

Det är ju i och för sig ganska begripligt, att kungamakten och monarkien som den dekoration, den numera är, i våra dagar bör följa med tekniskt och därför ha sin tillbörliga fasadbelysning med ty åtföljande popularitetspropaganda, men det kunde väl ändå vara nog med fasaden, och även om jag råkar riskera att angripa heliga känslor hos vissa delar av svenska folket, anser jag det på sin plats att just här i dag i svenska riksdagen i samband med första huvudtiteln brännmärka pressens till larvighet, ja till rena äcklet gående fjäsk och sensationsmakeri kring hovkulturen. En historiskt förlegad institution har ju lätt att på detta sätt stimulera det smutsiga profitintresset och att skämma ut en hel kultur.

Det går tyvärr inte att här yrka på något annat försörjningsarrangemang än av allmänna medel, i annat fall skulle jag föreslå att den press, som tjänar miljoner på att rota i vederbörandes privatliv, skulle genom lag åläggas försörjningsplikten, eventuellt genom ett monopol i stil med almanacksmonopolet, men jag har ändå velat ge vederbörande den vinken.

Med denna extra motivering till en sedan mansåldrar, ja åtminstone sedan den borgerliga franska revolutionen 1789, för all s. k. vänster självklar principiell republikansk uppfattning ber jag, herr talman, att få yrka avslag på denna punkt, därmed även inbegripande de övriga punkterna i detta utlåtande.

Herr Widell: Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Sedan överläggningen förklarats härmed slutad, gjordes enligt därunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till samt vidare på avslag å vad utskottet i den nu ifrågavarande punkten hemställt; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

Punkterna 2—9.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 11, i anledning av Kungl Maj:ts i statsverkspropositionen under sjätte huvudtiteln gjorda framställningar angående anslag till nybyggnad ävensom möbler samt arkivinredning m. m. för länsstyrelsen i Malmöhus län.

Punkten 1.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 2.

Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen att till möbler samt arkivinredning m. m. för länsstyrelsen i Malmöhus län för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

*Anslag
till Kungl.
Maj:ts hov-
hållning.
(Forts.)*

*Anslag
till möbler
m. m. för
länsstyrelsen
i Malmö.*

Anslag
till möbler
m. m. för
länsstyrelsen
i Malmö.
(Forts.)

Utskottet hade i den nu föredragna punkten på åberopade grunder hemställt, att riksdagen måtte till möbler samt arkivinredning m. m. för länsstyrelsen i Malmöhus län för budgetåret 1931/1932 under riksstatsens sjätte huvudtitel anvisa ett extra reservationsanslag av 90,000 kronor.

Reservationer hade avgivits

1) av herr *Rosén*, som ansett, att utskottet bort för ändamålet tillstyrka ett anslag å 80,000 kronor;

2) av herrar *Anderson* i Råstock och *Nilsson* i Örebro, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre **Ramel**: Herr talman! Jag hade verkligen trott, att första gången jag fick äran uppträda inför riksdagens första kammare, det skulle bli i en utrikespolitisk fråga. Men omständigheterna ha velat annorlunda. Vid remissdebatten förefanns ingen anledning för mig att uppträda, och riksdagens tredje huvudtitel har ju ännu icke kommit under behandling. Men när nu på kammarens bord föreligger en fråga, där jag onekligen har en viss kännedom om förhållandena, har jag ansett det vara min skyldighet att med några ord söka klarlägga läget.

Länsstyrelsen i Malmöhus län är som bekant den största av våra länsstyrelser. Där finnas icke mindre än 34 ordinarie tjänstemän och 45 å 46 extra ordinarie, alltså sammanlagt icke mindre än omkring 80 stycken. Länet har icke mindre än 510,000 invånare, alltså mer än dubbelt så mycket som de flesta övriga län i riket och tre eller fyra gånger så många som många län.

Det arbete, som utföres vid länsstyrelsen, är synnerligen betydande och torde säkerligen på grund av länets ställning som Sveriges utpost mot våra grannländer i söder och sydväst vara än mer betydande än befolkningssiffrorna utvisa. Vi behöva blott tänka på sådana förhållanden, som att man där ständigt måste vara i försvarsställning mot en så oangenäm gäst som mul- och klövsjukan, att de nya strömningar, som göra sig gällande på kontinenten och i Europa, först komma dit, att på grund av den oerhörda massa av större och mindre samhällen, som uppvuxit på landsbygden, frågan om stadsplaner och samhällenas ordnande kräver ett alldeles särskilt arbete, att under de senare åren länets vägväsende varit föremål för en intensiv omdaning och att de viktiga och krävande beskattningsfrågorna kanske ingentädes i landet behandlas så samvetsgrant som där m. m.

Länsstyrelsens tjänstemän måste utföra ett synnerligen betungande och intensivt arbete. Hittills har det, som alla veta, varit under mycket svåra för att icke säga olidliga förhållanden, då lokalerna varit alldeles för trånga och obekväma, men tack vare riksdagens framsynthet skall snart det nya landsstatshuset stå färdigt och giva möjlighet till verklig arbetsglädje. Men härför erfordras också, att möbler, som verkligen kunna användas, anskaffas för det nya huset.

Den, som ej besökt och granskat länsstyrelsens nuvarande lokaler och möbler, tror kanske, att möblerna i den nuvarande länsstyrelsen skulle vara sådana, som kan se i ämbetsverken i Stockholm och väl också i de flesta övriga länsstyrelser, men så är långt ifrån förhållandet. Stommen till möblerna torde vara anskaffad för 50 år eller så tillbaka. För cirka 10 år sedan, då en utvidgning av länsstyrelsens lokaler skedde genom en påbyggnad av desamma, måste visserligen en del möbler köpas nya, men till största delen sköttes möbleringen därigenom, att byggnadsstyrelsen ställde till länsstyrelsens förfogande en samling av olika slag utav ganska illa behandlade möbler, som använts av livsmedelsstyrelserna i Malmö och Hälsingborg, bränsle-

kommissionen i Sydsverige och spannmålsbyrån i Malmö m. fl. krigstidsstyrelser. Dessutom har förrådet förnyats därigenom, att länsstyrelsen fått övertaga möbler från Tekniska läroverket i Malmö, vilka där kasserats men ansetts duga i länsstyrelsen.

*Anslag
till möbler
m. m. för
länsstyrelsen
i Malmö.
(Forts.)*

På grund härav måste ju möblemanget, sådant det för närvarande finnes, verka i hög grad oenhetligt och hopragsat. Det hade säkerligen varit synnerligen påkallat att redan för flera år sedan börja under hand förnya möblemanget. Tanken på, att den efterlängtrade dag dock ej kunde dröja alltför länge, då länsstyrelsen kunde inflytta i ett värdigt hem, har åstadkommit, att man uppskjutit alla dessa synnerligen befogade krav och tänkt sig, att när det nya landsstatshuset vore färdigt, möjlighet skulle finnas till en verklig förnyelse.

Det är detta, som gjort, att länsstyrelsen inkommit med sin framställning om anvisande av ett så betydande belopp som över 171,000 kronor för nyanskaffning av möbler m. m., anskaffande av belysningsarmatur, mattor och gardiner samt ny arkivinredning. Byggnadsstyrelsen sökte emellertid, som framgår av statsverkspropositionen, i betraktande av summans storlek att åstadkomma betydande besparingar och föreslog en summa av 120,000 kronor. Även detta belopp föreföll dock regeringen i betraktande av de tryckta tiderna väl högt, och vid ett besök, som kommunikationsministern och jag för andra angelägenheter gjorde i Malmö, begagnade vi tillfället att personligen genomgå hela möblemanget, och jag kan försäkra herrarna, att i den mån det förefinnes någon möjlighet att på ett nyttigt sätt använda det gamla möblemanget, detsamma kommer till användning. Men man måste också betänka, att möblerna ofta äro så illa medfarna, att det säkerligen skulle kosta mer att anständigt iordningsätta dem än att skaffa nya. Som ett exempel på att all nödig sparsamhet iakttagits, vill jag anföra, att jag förklarat mig själv gärna vilja tills vidare behålla möblerna i landshövdingens förrum och arbetsrum, vilka äro stora och klumpiga och säkerligen skulle avvisas av vilken byråchef som helst i Stockholm. Med iakttagande av ytterligare nedprutning stannade regeringen vid ett belopp av 100,000 kronor, och jag får ärligt förklara, att jag skulle anse det vara betänkligt gå under detsamma.

Vad är det nu, som för denna summa skall anskaffas? För det första har man tänkt sig, att härför skulle anskaffas en inredning av arkiv och förvaringsrum för självdeklarationer m. m. för 30,000 kronor. Det är ju givet, att, som kommunikationsministern framhåller, det med hänsyn till brandsäkerhet kan vara betänkligt att här föreslå någon reducering. Det är påtagligt, att arkivinredning av sådan beskaffenhet som denna och avpassad just för byggnaden i fråga rätteligen bort hänföras till inredningsarbetet. Men då det av riksdagen för nybyggnaden anvisade anslaget var så knappt tilltaget, att det blott räckte för själva byggnaden, måste påtagligen åtgärder vidtagas för att skaffa en ordentlig arkivinredning och tillräcklig brandsäkerhet för arkivet. Jag begagnar tillfället erinra därom, att jag, när förslaget att lösa länsstyrelsens i Malmö lokalfråga, på sätt som nu skett, uppkom, under hand för medlemmar av statsutskottets fjärde avdelning framhöll, att jag fann det tivelaktigt, huruvida den beräknade summan skulle räcka till för ändamålet. Sedan återstår 70,000 kronor för anskaffning eller iståndsättande av möbler samt för belysningsarmatur, gardiner och mattor m. m.

De nuvarande lokalerna innehålla i själva verket 31 rum. Kommunikationsministern talar visserligen om 36 rum, men härvid är att märka, att däri medräknas fyra stycken skrubbar med glasväggar, som inrättats i ett enda rum, och ett par avskrankningar i korridorerna för vaktmästarnas räkning, vadan antalet verkliga rum endast är 31. Häremot komma nu 67 rum i den

*Anslag
till möbler
m. m. för
länsstyrelsen
i Malmö.
(Forts.)*

nya byggnaden eller mer än dubbelt så många. Det är att märka, att länsarkitekten med sina biträden samt vägingenjören och biträdande vägingenjören med deras biträden, i motsats mot vad nu är fallet, skola få sina rätt vidsträckta ämbetslokaler i det nya landsstatshuset och att för deras skull en ny alldeles särskild möbelinredning måste anskaffas. Landsfogden, för vilkens räkning nu hyres en särskild lokal, och domänintendenten skola ävenledes få sina ämbetsrum i det nya huset, liksom möjlighet skulle beredas till överläggningar med förste provinsialläkaren och länsveterinären, med vilka många frågor måste behandlas gemensamt.

Belysningsarmaturen skall ju också ingå i möbelanslaget, varvid är att märka, att i den nya byggnaden måste inredas armatur i icke mindre än ett nittiotal utrymmen, således ett tjugutal mer än rummens antal utvisar. Huru mycket det kostar att anskaffa gardiner och mattor till ett sjuttiotal rum, det vet vem som helst, som haft med husinredningar att göra. För den summa, som regeringen äskat, kunna minsann icke sådana mattor anskaffas, som vi återfinna så gott som överallt i ämbetsverken i Stockholm m. fl. orter.

Allt som allt vågar jag med bestämdhet påstå, att regeringen prutat på det begärda anslaget så mycket, som det varit möjligt, och att om summan ej beviljas, det kan vara fara värt, att länsstyrelsen i Malmöhus län, som utför ett enastående vackert arbete, ej kan så utnyttja sina arbetskrafter, som förhållandena verkligen påkalla. I detta sammanhang vill jag också understryka, att det ju är självklart, att expensanslaget, som är ytterst obetydligt och blott uppgår till några tusen kronor årligen, får hädanefter som hittills av länsstyrelsen som av andra ämbetsverk användas för nödig nyanskaffning av möbler. Någon som helst slösaktighet kommer med all säkerhet, det kan jag försäkra, icke att äga rum.

Herr talman! Med stöd av vad jag nu anfört får jag på det varmaste vädja till kammaren att ansluta sig till herrar Andersons i Råstock och Nilssons i Örebro reservation i denna fråga.

Herr **Rosén**: Herr talman! Jag måste säga, att då jag i statsutskottet anmälde, att jag ansett, att utskottet icke borde tillstyrka mer än 80,000 kronor — jag ämnade inte göra något yrkande i kammaren på det beloppet — trodde jag inte den här frågan var så stor, som hans excellens herr utrikesministern nu visat att den är. Nu får man ju veta, att hela frågan om mul- och klövsjukan och beskattningsarbetet och mycket annat beror på, huruvida länsstyrelsen får tillräcklig utrustning i fråga om möbler, gardiner och annat sådant eller inte.

Jag kan emellertid inte se frågan på det sättet. Jag har under årens lopp haft tillfälle att besöka de allra flesta av statens institutioner i landet. En av de få, som jag inte besökt, är länsstyrelsen i Malmö. Jag är sålunda inte i stånd att yttra mig om, hur där ser ut. Däremot har jag besökt länsstyrelsen i Göteborg, sedan den fått nya lokaler och nya möbler. Länsstyrelsen i Göteborg är ju inte heller någon av de minsta. Den har bara ett par tre ordinarie befattningshavare mindre än länsstyrelsen i Malmöhus län. Statsrevisorerna uttalade rörande sitt besök i Göteborgs länsstyrelse — jag har inte uttalandet till hands — att det var absolut nödvändigt, att staten visade större sparsamhet, när det gäller möblering av tjänstelokaler. Kostnaden uppgavs vara 50,000 kronor. Byggnadsstyrelsen svarade kort och gott i sin förklaring, att riksdagen anvisat de 50,000 kronorna. Ja, det visste ju statsrevisorerna.

50,000 kronor ansågs av statsrevisorerna vara alldeles för mycket för länsstyrelsen i Göteborg. Vi ansågo det vara för flott överlag. Då tycker jag, att 80,000 kronor borde kunna räcka i Malmö, där det finns tre eller fyra ordinarie tjänstemän mer än i Göteborg.

Det talades här om, att det är så nödvändigt, att arkivet för deklarationer blir bra. Det tror jag också. Vi ha haft uppe även den frågan i statsutskottet, och jag framhöll då utan att närmare vara inne i saken, att jag trodde, att krigsarkivets nya lokaler voro åtskilligt större än länsstyrelsens i Malmö men att kostnaden för dessa båda lokalers inredning inte torde vara mycket olika.

Det är 30,000 kronor, som nu avses till arkivinredning i Malmö. Jag har tagit reda på, hur det förhåller sig beträffande krigsarkivet. Det kan ju intressera kammaren att höra något om den saken.

Länsstyrelsen i Malmö har ett arkivutrymme på 500 kvadratmeter, och krigsarkivet har ett arkiv, som är inrymt i fyra våningar, nedre källare, övre källare, nedre botten och en trappa upp. Det omfattar sammanlagt 1,685 kvadratmeter i runt tal, alltså mer än tre gånger så mycket som arkivet hos länsstyrelsen i Malmö. En del av detta utrymme i krigsarkivet utgöres av expeditioner, kartrum, forskarrum och tjänsterum och kan förmodligen anses vara någorlunda hyggligt utrustat. Antalet hyllmeter är 9,400, och kostnaden för utrustningen uppgavs uppgå till 50,000 kronor. Det förefaller då, som om det vore mycket rundligt tilltaget med en arkivutrustning i Malmö på 30,000 kronor och att man på den posten borde kunna åstadkomma en väsentlig besparing.

Jag begagnar tillfället att säga, att jag tycker liksom departementschefen, att det är en kraftig utveckling, det är fråga om här. Han säger, att det är givet, att denna kraftiga utvidgning av lokalerna kräver ökade kostnader för möbleringen. Jag trodde, att det varit 36 rum hittills, men vi hörde nyss av hans excellens, att det endast varit 31. I det nya huset finns det 67 rum. Men det är ju inte meningen att öka antalet befattningshavare, hoppas jag. Antalet tjänsterum blir sålunda mer än dubbelt så stort mot vad det nu är. Vi hörde, att det finns nära åttio befattningshavare. Det skulle bli i det närmaste ett rum för var och en. Men då jag vet, att många befattningshavare sitta i samma rum, även om länsstyrelsen har gott utrymme, blir det nog dubletter för en och annan. Det påminner mig om ett besök för några år sedan i ett ämbetsverk i Stockholm, som inflyttat i nya lokaler. Där sågo statsrevisorerna icke utan häpnad, att följande rum kunde anses ha stått till herr generaldirektörens förfogande: ett stort sessionsrum, ett litet sessionsrum, ett vackert väntrum för besökande, ett icke mindre vackert ämbetsrum för generaldirektören och innanför detta ämbetsrum ett fullt möblerat inre skrivrum, där det emellertid inte fanns någon som helst annan utrustning än en fotografi av generaldirektörens fru. Det var alltihop. Han hade en våning av fem ståtliga rum till sitt förfogande, och det tyckte vi var ganska mycket.

I länsstyrelsen i Göteborg sågo vi, att domänintendenten hade ett tjänsterum, som var utrustat med en ny ekmöbel. På dörren stod ett anslag, att domänintendenten träffades en dag i månaden, men han hade aldrig varit där, ty rummet syntes vara oanvänt.

Finansministern syntes här nyss, ja, han har visst gått, men jag skall ändå till välvilligt beaktande av honom omnämna, hur det ter sig i fortsättningen med alltjämt nya och utvidgade lokaler och de kostnader för dem, som de i fortsättningen kräva. Jag vill nämna detta för att finansministern skall kunna uppmana besparingskommittén att se på detta i sitt arbete. Då jag nu nämner ett exempel, gäller det emellertid inte sjätte huvudtiteln utan den nionde. Jag ser, att herr jordbruksministern är här, och han kan ju intressera sig för saken.

Jag skall tillåta mig att nämna något litet om utvecklingen under de sista tre åren av anslaget till skrivmateriel och expenser. Av det anslaget utgår även kostnaden för möbelanskaffning. Det utgjorde för 1928/1929 275,000, men det förbrukades 460,000 — alltså ett överskridande med 70 procent. Anslaget

*Anslag
till möbler
m. m. för
länsstyrelsen
i Malmö.
(Forts.)*

Anslag
till möbler
m. m. för
länsstyrelsen
i Malmö.
(Forts.)

höjdes i anledning av detta 1929 med 50,000 kronor till 325,000, men det förbrukades 457,000. Trots höjningen överskreds anslaget med 45 procent. Anslaget höjdes 1930 med ytterligare 50,000 kronor till 375,000 kronor, och i år begär herr statsrådet en ny höjning med 50,000 kronor till 425,000 kronor. 50,000 kronors höjning om året, och ändå är anslaget betydligt överskridet varje år!

Vad är nu orsaken till denna företeelse? Jo, i 1930 års huvudtitel anför dåvarande departementschefen, att det hade förekommit avsevärda utbetalningar av mera tillfällig natur för bestridande av kostnaderna för inköp av möbler och andra inventarier i samband med nya och utvidgade lokaler för ett flertal av lantmäterikontoren. Så sades i föl, och vad säges i år? Jo, precis detsamma. Man har inte skrivit det på annat sätt, utan man har tydligen klippt det och klistrat in det i huvudtiteln och upprepat, att det är nya möbler till lantmäterikontoren, som göra allt detta. Sättningen är kanske stående till nästa år? Nog finns det åtskilligt här för en besparingskommitté att göra! Då nu chefen för lantmäteristyrelsen är ordförande i besparingskommittén, tycker jag, att han har en utmärkt utgångspunkt för sin undersökning på detta område just när det gäller detta anslag.

Då det nu så kraftigt understrukits, att de behövs 100,000 kronor till länsstyrelsen i Malmö, kommer väl förmodligen ett yrkande därom, antar jag, ifrån herr Johan Nilsson i Malmö eller någon annan. Jag hade, som jag nämnde, inte avsett att göra något yrkande, och jag skall tillsvidare, herr talman, inte göra det heller, men jag har ansett och anser fortfarande, trots vad hans excellens anförde, att 80,000 kronor bör räcka i detta fall.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre **Ramel**: Herr talman! Herr Rosén började sitt anförande med en förklaring, att han aldrig besökt länsstyrelsen i Malmöhus län, och jag tror, att detta klart framgick i fortsättningen av hans anförande. Vi fingo där flera mycket intressanta detaljer från länsstyrelsen i Göteborg och från ett okänt ämbetsverk i Stockholm. Jag tror emellertid, att dessa detaljer — huru intressanta de än kunna vara — knappast hava någonting att göra med den fråga, som vi nu behandla.

Om jag emellertid jämför länsstyrelserna i Malmö och Göteborg, tror jag inte att man får stanna vid, att länsstyrelsen i Göteborg har ett par ordinarie tjänstemän mindre än länsstyrelsen i Malmö. Det är nämligen inte fråga om, att länsstyrelsen i Malmöhus län är ofantligt mycket mera arbetstyngd än länsstyrelsen i Göteborg, vilket ju också visar sig därav, att antalet extra ordinarie tjänstemän i Malmö blivit så ofantligt mycket större. Det är ju givet — och det får väl herr Rosén också betänka — att i ett län, där det finns en så framåtsträvande landsbygd som i Malmöhus län, och som håller på att bebyggas med samhällen, blir det åtskilligt mera arbete än i ett län, som till icke ringa del består av en enda storstad.

Härtill kommer, att riksdagen beslutat en omorganisation av bl. a. vägingenjörer och extra vägingenjörer med deras biträden, vilka skola inrangeras under länsstyrelserna. Detta är synnerligen lämpligt och önskvärt, men dessa tjänstemän behöva ju åtskilliga platser till sitt förfogande, och det fordras sålunda nya möbler. Jag understryker även, att länsarkitekten, som förr haft egna möbler i en av honom själv bebodd lokal, skall hålla till i länsstyrelsen, och detta betyder inte så litet.

Sedan är det ännu en sak, som jag skulle vilja framhålla. Herr Rosén sade, att vi äro på sin höjd 80 tjänstemän. Ja, det är den ständiga personalen; men under en stor del av året är det ytterligare 40—50 personer, som behöva sitta på länsstyrelsen, då de där hava sitt arbete, nämligen under taxeringsarbetet. Det är sålunda inte sällan, som vi äro över 130 personer. För

närvarande är det så trångt på länsstyrelsen i Malmöhus län, att vi ofta äro tvungna att för att kunna reda oss låna eller hyra lokaler hos hushållningssällskapet m. m. Under vissa tider, då taxeringsarbetet fortgår, finns det ingen möjlighet att reda sig. Sålunda vill jag nämna, att under fastighetstaxeringen fick mitt förrum, där jag ständigt måste gå igenom och där alla, som skola besöka landshövdingen, måste sitta, användas av en kommitté för fastighetstaxeringen. Att vi nu lyckats få litet bättre förhållanden, så att vi kunna få erforderliga arbetsrum, anser jag inte vara för mycket, och detta har riksdagen också visat sig anse.

Jag vet inte, vad domänintendenten i Göteborg har att göra; men att domänintendenten i Malmöhus län, som ju är ledamot av denna kammare och som för närvarande är nere i länet i ämbetsåligganden, ofta är på länsstyrelsen, kan jag intyga. Han behöver ofta träffas uppe på länsstyrelsens lokaler, när folk kommer till honom, och domänintendenten behöver också i många frågor överlägga med länsstyrelsen. I Malmöhus län äro i alla händelser domänintendentens göromål så viktiga och betydelsefulla, att det mer än väl behövs ett särskilt rum för ändamålet.

Vidare är det givet, att det behövs en sammanträdeslokal. För närvarande är länsstyrelsens stora sal så anskrämlig och dess möbler så underhålliga, att vem som helst av denna kammars ledamöter — och andra kammarens förresten också — skulle säga, att de absolut inte duga för sitt ändamål. Allt som allt tror jag, att den, som sett och känner till förhållandena där nere, lugnt kan säga, att det vore mer än väl berättigat, om länsstyrelsen finge det äskade beloppet.

Herr Rosén sade, att möblerna hos länsstyrelsen i Göteborg skulle hava kunnat anskaffas till mycket billigare pris. Det beror på, vilka möbler man förut hade. De möbler, som vi för närvarande ha, befinna sig i ett sådant skick, att de knappast kunna användas; i den mån det är möjligt att använda dem, skola vi ju göra det. Jag vill också säga — och det har av kommunikationsministern understrukits i propositionen — att det kunde vara riskabelt att gå längre ned än till 30,000 kronor vad arkivinredningen beträffar. Det är givet, att om någonting kan besparas, kommer detta att användas för detta ändamål och icke att på något sätt förslösas. Jag tror, att jag kan försäkra herrarna, att vi i länsstyrelsen i Malmöhus län visa en så stor sparsamhet på alla områden, att den gärna kunde vara till ett föredöme för andra orter. Då tycker jag, att det väl inte vore för mycket, om vi — när vi genom riksdagens försorg fått ordentliga lokaler — också få möjlighet att använda dem.

Herr Kvarnzeliu: Herr talman! På statsutskottets fjärde avdelning, som haft att förbereda detta ärende, hade vi enat oss om att tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Emellertid framställdes av en av utskottets ledamöter ett yrkande om att bevilja ett anslag av 80,000 kronor, och i sinom tid kom det en kompromiss från en annan ledamot i ett yrkande om ett anslag av 90,000 kronor för ändamålet. Då det förhåller sig på det sättet, att man, såvitt möjligt, vill försöka åstadkomma ett enigt beslut, accepterade vi, som tillhöra fjärde avdelningen, dessa 90,000 kronor i den förhoppningen, att ingen reservation skulle förekomma. Emellertid reserverade sig herr Rosén, ett förhållande, som i sin tur medförde, att vice ordföranden i utskottet och en annan ledamot reserverade sig för Kungl. Maj:ts förslag om ett anslag å 100,000 kronor.

Nu är det klart som dagen, att man har svårt att kunna bedöma, huruvida det bör vara 90,000, 100,000 eller 120,000 kronor, såsom byggnadsstyrelsen föreslår, eller 170,000 kronor, som länsstyrelsen i Malmö ursprungligen be-

*Anslag
till möbler
m. m. för
länsstyrelsen
i Malmö.
(Forts.)*

Anslag
till möbler
m. m. för
länsstyrelsen
i Malmö.
(Forts.)

gärde. Att länsstyrelsen, då den gjorde sina petita, räknade med ett något rikligt belopp, får man väl betrakta såsom tämligen självklart. Det är ju bara mänskligt, att man vill ha så snyggt som möjligt i sina lokaler. Ur denna synpunkt förstår jag också, att länsstyrelsen icke hade någon anledning att i det skede, frågan då befann sig, se på något annat, än vad som kunde vara för länsstyrelsen bekvämligt. När frågan emellertid kom in till byggnadsstyrelsen, erfor man, att man där kunde räkna ned beloppet till 120,000 kronor, och departementschefen gick in för ett anslag om 100,000 kronor.

Sedan har som sagt statsutskottet med hänsyn till de bekymmersamma förhållanden, under vilka vi för närvarande leva, ansett sig böra gå ned med ytterligare 10,000 kronor till 90,000 kronor. Därtill kommer ju, att länsstyrelsen för varje år har ett visst belopp även till anskaffande av möbler; och det är väl inte meningen, att det i fortsättningen skall bli någon ändring i detta avseende, fastän man nu får en nyuppsättning där, och detta, förmodar jag, så mycket mera som utskottet har gått något hårdare fram än Kungl. Maj:t ifrågasatt. Jag vill emellertid i detta sammanhang fästa uppmärksamheten på, fastän jag inte är säker på att jag har rätt, men jag tycker mig vilja minnas detta, att det i samband med vägorganisationen även beviljades medel för möblering av de rum, som voro erforderliga för vägingenjörerna och deras biträden. I detta avseende är det klart, att detta även kommer länsstyrelsen i Malmöhus län till godo likaväl som övriga länsstyrelser, när det gäller möblering av dessa tjänstemäns ämbetslokaler. Detta säger jag med anledning av vad hans excellens herr utrikesministern yttrade i detta avseende beträffande vägingenjörsinstitutionens införande.

Såsom frågan nu ligger, herr talman, har jag ingen anledning att frångå den kompromiss om ett anslag av 90,000 kronor, som tillkommit i utskottet. Det kanske inte blir fullt samma goda möbler, som om ett anslag av 100,000 kronor beviljades — det är ju klart, då det är 10,000 kronor mindre. Men jag misstänker, att det i sinom tid kommer att reda sig, även om kammaren följer utskottet och beslutar att bevilja 90,000 kronor.

Jag får sålunda, herr talman, yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Linder: Herr talman! Man kan mycket väl förstå den iver, med vilken herr utrikesministern gått i elden för detta anslag. Det gäller ju den länsstyrelse, för vilken han själv är chef. Jag får säga, att för min del har jag observerat denna proposition inte bara därför att den gällt länsstyrelsen i min hemstad, utan också därför, att så ovanligt kraftiga beskrifningar gjorts på det äskade anslaget. Länsstyrelsen, som man dock bör tillerkänna ett särskilt förstånd i denna sak och som själv skall ha dessa möbler, har ursprungligen begärt ett anslag av 172,000 kronor. Sedermera har detta belopp prutats ned av den ena efter den andra. Så prutades det i byggnadsstyrelsen ned till 120,000 kronor och sedan av Kungl. Maj:t ytterligare till 100,000 kronor. Man får säga, att det inte är småsaker, som sålunda prutats. När Kungl. Maj:t kommit ned med sitt förslag till 100,000 kronor, så har det alltså skett en rätt kraftig beskrifning.

När det sedan gäller de gamla möblerna, får jag verkligen lov att säga, att jag inte visste, att de tillkommit på sätt, som skett och som hans excellens herr utrikesministern redogjorde för. Såsom herrarna kunna förstå, har jag många gånger haft mina vägar till länsstyrelsen i Malmö. Jag har då förvånat mig över det torftiga möblemang, som där finnes. Men aldrig visste jag, att detta huvudsakligen bestod av kasserade möbler från åtskilliga kommissioner och skolor o. s. v. Detta förklarar en hel del av det utseende, som möblemanget har.

Nu har man emellertid försökt att spara. Det är ju inte frågan om annat,

*Anslag
till möbler
m. m. för
länsstyrelsen
i Malmö.
(Forts.)*

än att man skall vara sparsam. Men vi ha fått höra talas om detta möblemans tillkomst. Så kommer emellertid först ett byggnadsråd och anser, att en hel del av de gamla möblerna kunna användas. Så kommer därefter länsarkitekten jämte några snickare, och de i sin tur anse, att ytterligare en del av dessa gamla möbler kunna användas. Och slutligen reste herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet själv ned och fann, att ännu flera av möblerna kunde användas. På detta sätt har det gått till. Det är klart, att man skall iakttaga sparsamhet och noggrannhet, men en viss måtta skall det väl i alla fall vara, och man skall väl anlägga en klok sparsamhet. Länsstyrelsen, som dagligen vistas bland sina gamla möbler, måste väl ha något förstånd om, vad de kunna duga till. När Kungl. Maj:t gått fram med detta förslag, tror jag, att man i detta fall får tillerkänna förslaget vitsord. För en besökande te sig möblerna i alla fall bedrövliga.

Herr Rosén talade om den kraftiga utvecklingen. — Ja, herr Rosén, så kan det gå, hade jag så när sagt, när den ena handen inte vet, vad den andra gör. Det kommer här i landet sedan åtskilliga år tillbaka knappast ut en enda förordning, utan att det är någonting, varom Konungens befallningshavande skall beställa. Därför går det som det går. Att länsstyrelserna svälla ut nära nog i oändlighet, är ingenting märkvärdigt, eftersom ingenting kan ske utan att Konungens befallningshavande på ett eller annat sätt skall hava sin hand med i saken. Det är klart, att då behövs det också tjänstemän, och alltså växa länsstyrelserna. Det kan man aldrig komma ifrån.

Vad beträffar frågan om länsstyrelsens behov av lokaler, visste jag inte, att man använde även hushållningssällskapets lokaler. Men vad jag kan vitsorda, det är, att länsstyrelsen fått använda och hyra sig in i rådhuset i Malmö vid åtskilliga av dess förrättningar. Jag vill bara erinra om röstsammanräkningen vid valen, då stadsfullmäktiges lokaler i rådhuset måste användas. Då det nya landsstatshuset blir färdigt, finns det, förmodar jag, där lokaler även för dessa ändamål. Det är därför klart, att det behövs möbler i dessa lokaler.

De gamla möblerna äro för närvarande i ett bedrövligt tillstånd, och därför kan jag inte än yrka bifall till den reservation, som är avgiven av herrar Anderson i Råstock och Nilsson i Örebro och som ju går ut på bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Häri instämde herr *Schlyter*.

Herr Nilsson, Johan, i Malmö: Herr talman! Herr Rosén tycktes inte vara alldeles säker på kloketen i sin egen reservation, då han dels inte gjorde något yrkande och dels uttalade en förväntan, att jag skulle göra ett yrkande.

Jag måste medge, att det är en lucka i herr Roséns kunskap om länsstyrelserna i landet, och detta måste ju bero därpå, att han aldrig har sett, huru länsstyrelsen i Malmö har det, vilken länsstyrelse enligt min mening bott och bor allra sämst av dem alla, vad lokalerna beträffar. Jag har nämligen sett de flesta länsstyrelsens lokaler, men ingen har väl haft det så uselt som länsstyrelsen i Malmö, vad lokalerna beträffar. Herr Rosén borde se möblemanget där; det utgör en utomordentlig provkarta på, huru utslitna möbler kunna tagas sig ut.

Nu väntade ju herr Rosén, att jag skulle framlägga ett förslag, och då kan jag bara referera till vad utskottets ärade ordförande sagt, att fjärde avdelningen inom utskottet, som i detta fall står för rusthållet, kom fram med ett yrkande om bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Med den kännedom jag hade om förhållandena och om vad möbler kostar — jag är nämligen med i en institution, där man köper rätt mycket möbler — kunde jag inte se annat, än att

*Anslag
till möbler
m. m. för
länsstyrelsen
i Malmö.
(Forts.)*

den summa, som här begärdes, var i det allra lägsta laget. Det kan naturligtvis inte komma att gå ihop med ett anslag av 100,000 kronor, utan att inköpen ske efter en mycket noggrant övervägd plan, då man skall hava pengar till både gardiner, möbler och mattor i detta nybyggda hus. Jag tror bestämt, att när man skall reparera de möbler, som finnas där, så skall det visa sig, att de verkligen äro omöjliga att reparera i större omfattning, än man hoppats.

Efter ett av anförandena i statsutskottet var jag emellertid slutligen med på denna kompromiss, om vilken utskottets ordförande har talat, och jag gjorde detta för att slippa besvära kammaren med en lång debatt. Nu har emellertid en debatt kommit till stånd i denna fråga, och en av reservanterna har också kommit med sitt yrkande. Jag gick med på kompromissen i avsikt att den skulle bli en kompromiss, som höll, men när det nu i alla fall blivit andra yrkanden, har jag ingen anledning att hålla mig till kompromissen utan kommer först att rösta för ett anslag på 100,000 kronor. Om detta inte skulle gå igenom, kan jag ju ha rätt att rösta för kompromissförslaget om 90,000 kronor.

Herr Öhman: Jag skall be att få instämma med herr Schlyter. Också jag är Malmöbo, och jag har även under årens lopp många gånger besökt länsstyrelsen. I motsats till herr Rosén är jag i stånd att göra ett uttalande om, hur där ser ut. Jag kan försäkra, att en stor del av möblerna där verkligen göra ett bedröfligt intryck. En del av möblerna äro gamla och förslitna, och en annan del verkar otrevlig på annat sätt. Det senare är ju mindre att undra på, efter vad vi här fått höra om sättet för detta möblemangs anskaffande.

Jag ber som sagt att få yrka bifall till den kungl. propositionen.

Herr Rosén: Herr talman! Med anledning av herr Linders anförande, vari åberopades länsstyrelsens sakkunskap beträffande behovet av möbler, vill jag påpeka, att länsstyrelsens anslagskrav slutade på 171,577 kronor 50 öre. Ehuru summan således är mycket noga uträknad, vill jag dock fästa uppmärksamhet på, att byggnadsstyrelsen, som förut är nämnt, kommit till en helt annan siffra, nämligen 120,000 kronor. Ehuru jag aldrig förnummit, att byggnadsstyrelsen bedrivit någon mera utpräglad sparsamhetspolitik, har den dock, när den prutat från 170,000 till 120,000 kronor, helt säkert funnit mycket starka skäl därför. Dessutom vill jag fästa uppmärksamheten på att byggnadsstyrelsen åberopat, att vissa möbler för fyratusen och några hundra kronor böra anskaffas med andra medel, som stå till förfogande.

Sedan har departementschefen, som det står i propositionen, besökt länsstyrelsens lokaler, och vi ha nyss fått veta, att hans excellens utrikesministern var i hans sällskap. Departementschefen har dock uttalat, att han anser, att länsstyrelsen bör kunna reda sig med 100,000 kronor, och att en del möbler inte äro sämre, än att de kunna användas tillsvidare. Jag tar för givet, att hans excellens inte försummat att för kommunikationsministern påvisa de brister, som ha förefunnits beträffande möblerna. Att detta i alla fall inte varit tillräckligt övertygande, se vi ju av nedskärningen.

Under utskottsbehandlingen av denna fråga nämnde statsutskottets ordförande, att han för sin del ansåg, att arkivutrustningen i Malmö var överflödigt kraftigt tilltagen, då det inte gäller annat än förvaring av deklarationer under fem år, och han fann, att den saken kunde utföras vida enklare. Jag tror, att han i det fallet har alldeles rätt, och jag har försökt visa, att det är väl kraftigt tilltaget i detta fall.

Herr Linder har alldeles rätt i, att dessa ämbetsverk svälla ut. Jag saknar inte all kunskap om detta. Men hur mycket deras arbetsuppgifter än svälla ut, herr Linder, så är bisysslornas antal oförminskat. Jag har varit med om

en utredning i detta avseende och vet ungefär, hur landet ligger, och man behöver inte gå längre tillbaka i akterna än till den berättelse av statsrevisorererna, som nyss har förelagts oss, för att finna, hur det står till med avseende på taxeringsväsendet. Man har nämligen dragit in i länsstyrelsen en massa taxeringsuppgifter, som inte höra dit, utan som befolkningen ute i bygderna kunna utföra.

Herr Nilsson i Malmö, herr Öhman och herr Linder skola inte försöka inbilla mig, att länsstyrelsens lokaler och utrustning i Malmö äro de sämsta, som finnas inom länsstyrelserna. Jag vågar säga, detta trots att jag inte har sett lokalerna i Malmö. Jag kan nämna, hur det förhåller sig i Visby, och jag vore tacksam att få höra, om det finns motsvarighet därtill i Malmö. I Visby har landshövdingen tjänsterummet i sin tjänstebostad. Det finns, så vitt jag vet, ingen annan stans i landet, där det är ordnat så. Där var det också så illa ställt, att om det kom en eller flera personer in i länsstyrelsens lokaler för att stanna en stund och någon t. ex. ville hänga av sig en våt regnkappa, så fanns därför inget annat utrymme än ovanför den enda soffan, som fanns i landskansliet. Sådant var utrymmet där. Det finns länsstyrelser, där besökande hos landshövdingen eller hos andra inom länsstyrelsen inte ha andra lokaler att vistas i under väntetiden, än en korridor, där tjänstemän såväl som andra röra sig. Det finns en länsstyrelse, där man avbalkat en ända av en korridor till en liten skrub, där tre eller fyra skrivmaskinsdamer arbeta. Sådana förhållanden existera på sina håll, men jag skulle knappast tro, att det förhåller sig så i Malmö.

Då nu yrkande om bifall till propositionen framställts, ber jag att få yrka bifall till beviljande av ett anslag på 80,000 kronor. Jag tror inte, att det går, men det kan vara intressant att se, hur intresserad kammaren är, för att det skall bedrivas en sparsamhetspolitik.

Herr **Linder**: Jag kan inte se annat, än att vad herr Rosén här yttrat är ett starkt bevis om det bedrövlige sätt, varpå länsstyrelserna i allmänhet ha det ställt i lokalavseende. Men man skall väl ändock inte behandla människor, som arbeta för samhället, på sådant sätt, att de skola ha det så ställt, som herr Rosén beskrivit det. Tvärtom skall man väl försöka underlätta arbetet i någon mån för dem.

Jag tycker inte, att det vid detta tillfälle är så mycket skäl att blanda in en sådan sak som frågan om tjänstemännens bisysslor. Jag antar, att med den saken kommer man väl i sinom tid också till rätta. Den behöver väl inte nu utöva något inflytande på den fråga, som det här gäller. — Ett faktum är, att tack vare alla de lagförslag, förordningar och annat, som kommit fram, har arbetet även i denna länsstyrelse, såsom också herr Rosén gav mig rätt i, svällt ut, och det har medfört, att det erfordrats nya tjänstemän.

Herr Rosén framställde nyss en anmärkning mot länsstyrelserna, och den skulle väl vid detta tillfälle närmast träffa länsstyrelsen i Malmöhus län. Det talades nämligen om taxeringsarbetet. Ja, det är riktigt, att åtskilligt därav går till länsstyrelsens tjänstemän, men det har nog sin särskilda orsak. Nere i Malmöhus län finns, som bekant, en landskamrer — han är för närvarande tillförordnad landshövding — som har i alldeles sällspord grad lagt sig vinn om taxeringen och som verkligen har sört för, att taxeringsarbetet där bedrivs med osedvanlig kraft och noggrannhet. Han har för sin del så att säga bildat skola därnere ibland länsstyrelsens tjänstemän och instruerat dem. Han har satt taxeringsarbetet på sådana fötter, att jag tror verkligen, att det helt enkelt kan anses vara föredömligt.

Jag är övertygad om, att herr Rosén med den kännedom, han har om den svenska statsförvaltningen, är mycket väl bekant med den stora insats i fråga

*Anslag
till möbler
m. m. för
länsstyrelsen
i Malmö.
(Forts.)*

Anslag
till möbler
n. m. för
länsstyrelsen
i Malmö.
(Forts.)

om taxeringsförfarandet, som den nu tillförordnade landshövdingen, landskamrer Eiserman nedlagt. Därutav kommer det sig, att länsstyrelsen har fått så mycket att göra med denna sak, och det har sannerligen inte landet förlorat på. Detta ville jag gärna hava sagt, även om man sedan kan tvista om, huruvida de arvoden, som i detta fall utgått, varit för höga eller inte. Det är en annan sak, och den kan regleras, men den bör inte ha inflytande på frågan, huruvida gamla kasserade möbler i huvudsak skola komma till användning eller en större nyanskaffning ske.

Herr Schlyter: Herr talman! Jag har ofta lagt märke till, att denna kammare fäster ett synnerligen stort avseende vid de sakliga skäl, som anföras under debatterna. Nu har jag suttit och lyssnat efter att få höra något enda sakskal för statsutskottets hemställan att ytterligare nedsätta det redan av departementschefen till 100,000 kronor nedprutade anslaget. Men jag har här i kammaren icke hört något annat skäl anföras för statsutskottets förslag, än att det skulle vara en kompromiss mellan vad Kungl. Maj:t begärt och herr Roséns yrkande om ett lägre belopp.

Jag ber, herr talman, att få instämma, såsom jag redan förut gjort, i vad herr Linder anfört i sin skildring av hur det ser ut i Malmöhus länsstyrelses lokaler. Jag kan tillägga, att jag även sett den lilla idylliska länsstyrelsen i Visby. Och det får jag säga, att skulle jag välja en tillflyktsort med hänsyn till den rent lokala trevnaden, så nog skulle jag många gånger hellre placera mig i länsstyrelsen i Visby än i de nuvarande lokalerna hos länsstyrelsen i Malmö.

Herr Kvarnzelius: Herr talman! Jag skulle ingalunda nu ha tagit till orda, om icke herr Schlyter frågat efter sakskal. Jag anförde verkligen under debatten i statsutskottet ett skäl, varför vi skulle kunna gå under vad vi tidigare tillstyrkt, nämligen i vad det gällde inredningen av arkivlokalerna. Beträffande dessa hade länsstyrelsen begärt ett större anslag än de 30,000 kronor, som byggnadsstyrelsen räknat med, under förmenande att taxeringsuppgifterna skulle läggas in i brandfria kassaskåp. Detta har byggnadsstyrelsen ansett onödigt, och byggnadsstyrelsen nedsatte därför för sin del summan rätt betydligt, nämligen från omkring 800 kronor per styck till något över 200 kronor per styck.

Emellertid föreföll det mig — och jag är ju inte alldeles främmande för, hur taxerings- och deklarationsuppgifter böra förvaras — som om man mycket väl skulle kunna lägga dem i vanliga trälådor, under förutsättning att de förvaras i ett brandfritt rum. Låser man då bara igen ytterdörren, när man avlägsnar sig från lokalerna, är det uppenbart, att dessa handlingar ligga tillräckligt väl förvarade. Även om man hyser aldrig så stor respekt för nödvändigheten av sådana åtgärder, att taxeringsuppgifterna icke komma till användning annat än för sin uppgift, är det klart som dagen, att man icke behöver ha varje grupp placerad under särskilt lås, utan att alla grupperna kunna förvaras under ett gemensamt lås.

Om man helt och fullt går in för en sådan anordning, tror jag, att man utan svårigheter kan spara 10,000 kronor utöver vad byggnadsstyrelsen i detta avseende föreslagit. Följaktligen kan man göra den föreslagna inbesparingen på en enda post, om man vill gå efter de linjer, om vilka statsutskottet här också enat sig. Man kan anse sig härmed ha tämligen väl tillgodosett de krav, som stå i överensstämmelse med vad vederbörande departementschef föreslagit, även om man stannar vid 90,000 kronor, vilket ju också är majoritetens av statsutskottet ståndpunkt i denna fråga.

Jag kan i detta sammanhang meddela, att utskottets förslag utan votering

gått igenom i andra kammaren, och det förefaller mig, som om även denna kammare, utan att därigenom träda någons intressen på något sätt för nära, borde kunna ansluta sig till samma ståndpunkt.

Jag vidhåller sålunda, herr talman, alltjämt mitt yrkande.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre **Ramel**: Herr talman! Statsutskottets ärade ordförande anförde såsom skäl, varför statsutskottet prutat 10,000 kronor på det av regeringen begärda anslaget, att man vid arkivinredningen skulle kunna övergå till ett sådant arrangemang, att man bevarar deklarationsuppgifter och dylikt i ett brandfritt rum i stället för i flera brandfria skåp. Jag vill till detta anføra, att den ursprungliga meningen visserligen var, att man skulle ha särskilda skåp, och det var därför, som länsstyrelsen — jag får understryka än en gång, att det icke var jag utan t. f. landshövding Eiserman — hemställde om ett belopp för ändamålet av 52,000 kronor. När så de fortsatta undersökningarna gjordes, betonades emellertid mycket starkt från byggnadsstyrelsens och även från kommunikationsdepartementets sida, att denna sak skulle kunna ordnas på ett annat sätt, nämligen så, att ifrågavarande handlingar förvarades i ett brandfritt rum. Det var alltså just under denna förutsättning, som man kom till siffran 30,000. Någon anledning att på denna grund minska anslaget ytterligare från 100,000 till 90,000 kronor föreligger sålunda icke.

Eftersom jag ändå har ordet, vill jag med anledning av herr Roséns anförande säga ytterligare några ord. Herr Rosén framhöll särskilt, att byggnadsstyrelsen sannerligen inte var känd för att bruka pruta, men att byggnadsstyrelsen här satt ned beloppet från 170,000 till 120,000 kronor. Anledningen till detta är helt enkelt den, att byggnadsstyrelsen under hand vände sig till Kungl. Maj:t i kommunikationsdepartementet, och det svarades då genast från detta departements sida, att det var omöjligt att fasthålla vid kravet på ett så stort belopp. Man måste bringa ned summan, och det bästa vore då, att den sakkunniga myndigheten, d. v. s. byggnadsstyrelsen, försökte gå ned så långt som det var möjligt. Det var efter detta, som byggnadsstyrelsen stannade vid 120,000 kronor — alltså en mycket avsevärd nedprutning.

Jag vill tillägga, att när jag tillsammans med kommunikationsministern besökte lokalerna förefanns också en strävan att pruta så mycket som möjligt, och jag påpekade också, vilka möbler som skulle kunna användas och vilka som icke kunna användas. Jag tror alltså, att man både från kommunikationsdepartementets sida och från min sida gjort vad man kunnat för att bringa ned beloppet, och jag skulle tycka det vara glädjande, om kammaren nu skulle anse sig kunna bifalla den reservation, som till utskottets utlåtande är fogad av herrar Anderson i Råstock och Nilsson i Örebro.

Efter härmed slutad överläggning yttrade herr talmannen, att i avseende på den under behandling varande punkten yrkats 1:o) att vad utskottet hemställt skulle bifallas; 2:o) att kammaren skulle bifalla Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning; samt 3:o) att kammaren skulle godkänna den av herr Rosén vid punkten avgivna reservationen.

Sedermåra gjorde herr talmannen propositioner jämlikt berörda yrkanden och förklarade sig finna propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr *Linder* begärde votering, i anledning varav och sedan till kontraposition därvid antagits bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

*Anslag
till möbler
m. m. för
länsstyrelsen
i Malmö.
(Forts.)*

Den, som bifaller vad statsutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 11 punkten 2, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bifalles Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen efter förnyad uppläsning anslagits, verkställdes omröstningen på det sätt, att efter särskilda uppmaningar av herr talmannen först de ledamöter, som ville rösta för ja-propositionen, och därefter de ledamöter, som ville rösta för nej-propositionen, reste sig från sina platser; och befanns därvid, att flertalet röstade för ja-propositionen.

Herr statsrådet *Gyllenswärd* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 47, angående bemyndigande tills vidare för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja fast egendom, vilken tillfallit allmänna arvsfonden eller ock kronan såsom danaarv;

nr 50, angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer;

nr 51, angående tilläggspension åt vissa i statens tjänst anställda personer;

nr 52, angående tilläggspension åt expeditionschefen i finansdepartementet friherre Karl Skogman;

nr 53, angående pension åt förre arbetsläraren vid statens hantverksskola i Kristinehamn för blinda C. J. Johanssons änka Ida Johansson;

nr 54, angående tjänstårsberäkning för pension åt lärarinnan vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas Ellen Emilia Linde; samt

nr 55, angående förhöjning för år 1931 av åt vissa f. d. poststationsföreståndare och lantbrevbärare utgående understöd.

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av sjätte huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga;

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till Inlandsbanan;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatta åtgärder för främjande av sparsamhet bland skolornaden;

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för banförmannen vid statens järnvägar Jonas Jonsson från skyldighet att gälda vissa skadestånds- och ersättningsbelopp; samt

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss omreglering av Stockholm—Rimbo järnvägsaktiebolags skuld till staten.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning av jordbruksutskottets utlåtande nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av nionde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 44—56 blevo desamma på begäran bordlagda.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

- nr 195, av herr *Lindhagen*, om åstadkommande av ett världsspråk;
- nr 196, av herr *Lindhagen*, om undersökning av världsspråket esperantos företräde såsom officiellt världsspråk;
- nr 197, av herr *Lindhagen*, om utredning rörande nationens uppooffringar för studiet av främmande språk;
- nr 198, av herr *Norling*, om utredning och förslag rörande kyrkors upplåtande för frikyrkliga samfunds gudstjänster och andaktsövningar; samt
- nr 199, av herr *Möller* m. fl., om utredning och förslag rörande arbetsförhållandena inom det husliga arbetet.

Anmäldes och bordlades statsutskottets utlåtanden:

nr 2, angående regleringen för budgetåret 1931/1932 av utgifterna under riksstatens andra huvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet; och

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till elektrifiering av banan Järna—Norrköping—Malmö m. fl. linjer jämte i ämnet väckta motioner.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 3.58 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Söndagen den 1 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 8 e. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 44, angående försäljning till Gävleborgs läns landsting av viss del av Hälsinge regementes förutvarande mötesplats Mohed;

nr 45, angående försäljning av den s. k. Getgärdan i Skinnarby i Bygdeå socken av Västerbottens län;

nr 46, angående försäljning av vissa delar av Vännäs mötesplats; samt

nr 47, angående bemyndigande tills vidare för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja fast egendom, vilken tillfallit allmänna arvsfonden eller ock kronan såsom danaarv.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 48, angående postavgifter för tidningar m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 49, angående anslag till reseersättning till nämndemän.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 50, angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer;

nr 51, angående tilläggspension åt vissa i statens tjänst anställda personer;

nr 52, angående tilläggspension åt expeditionschefen i finansdepartementet friherre Karl Skogman;

nr 53, angående pension åt förre arbetsläraren vid statens hantverksskola i Kristinehamn för blinda C. J. Johanssons änka Ida Johansson;

nr 54, angående tjänstårsberäkning för pension åt lärarinnan vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodå Ellen Emilia Linde; samt

nr 55, angående förhöjning för år 1931 av åt vissa f. d. poststationsföreståndare och lantbrevbärare utgående understöd.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 56, angående befrielse för Sollefteå tingslags väghållningsdistrikt från vissa förpliktelser beträffande gamla järnvägsbron över Ångermanälven vid Forsmo m. m.

Föredrogs och hänvisades till kammarens första tillfälliga utskott nedan-nämnda motioner:

nr 195, av herr *Lindhagen*, om åstadkommande av ett världsspråk;

nr 196, av herr *Lindhagen*, om undersökning av världsspråket esperantos företräde såsom officiellt världsspråk;

nr 197, av herr *Lindhagen*, om utredning rörande nationens uppoffringar för studiet av främmande språk; samt

nr 198, av herr *Norling*, om utredning och förslag rörande kyrkors upplåtande för frikyrkliga samfunds gudstjänster och andaktsövningar.

Föredrogs och hänvisades till kammarens andra tillfälliga utskott den av herr *Möller* m. fl. väckta motionen, nr 199, om utredning och förslag rörande arbetsförhållandena inom det husliga arbetet.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 2 och 17.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 200, av herr *Lindhagen*, om vissa åtgärder i anledning av Nationernas förbunds allmänna nedrustningskonferens år 1932;

nr 201, av herr *Lindhagen*, om förbud i vissa fall mot tobaksrökning i riksdagens lokaler; samt

nr 202, av herrar *Bergman* och *Hellberg*, angående utredning i fråga om vissa svenska medborgares anspråk på skadestånd för dem genom revolutionen i Ryssland tillfogade förluster m. m.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 8.08 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.